

Arendusgranditaotluste hindamise juhend

1. Reguleerimisala

- 1.1. Käesoleva hindamisjuhendiga kehtestatakse „Arendusgrantide tingimuste ja korra“ alusel esitatavate eeltaotluste ja taotluste hindamise kriteeriumid ning hindamise ja paremusjärjestuse moodustamise põhimõtted.
- 1.2. Käesolevas juhendis reguleerimata küsimustes on Sihtasutusel Eesti Teadusagentuur (edaspidi *teadusagentuur*) õigus langetada kaalutletud otsuseid, kaasates vajadusel eksperte.

2. Eeltaotluste hindamine

- 2.1. Eeltaotlusi hindab eksperdikomisjon, kes annab igale eeltaotlusele põhjendatud hinnangu, kas
 - 2.1.1. lugeda see kvalifitseeruvaks arendusgrandi taotlemiseks;
 - 2.1.2. mitte lugeda see kvalifitseeruvaks arendusgrandi taotlemiseks.
- 2.2. Arendusgrantide eeltaotluste hindamisel ning hinnangute põhjendamisel tuleb lähtuda järgmistest hindamiskriteeriumidest ning suunavatest küsimustest:

Kriteerium	Suunavad küsimused	Hindeskaala
1. Innovatsioonipotentsiaal, sh mille poolest projekti väljundid ja tulemused on uudsed; mil moel need aitavad parandada olemasolevaid lahendusi, tooteid ja/või teenuseid; kas projekti lähte- ja lõpp-TVT on asjakohane ja realistlik	1.1. Kas projektiidee innovatsioonipotentsiaal on esitatud selgelt ja arusaadavalt?	Jah/ei
	1.2. Kas seos varasema teadusliku uurimistööga, millele projektiidee tugineb, on selge ja põhjendatud?	Jah/ei
	1.3. Kas projekti lähte-TVT (st selle aluseks oleva uurimistöö lõpp-TVT) on arusaadavalt põhjendatud ning sobiv arendusgrandi taotlemiseks (vähemalt 4 ja mitte kõrgem kui 6)?	Jah/ei

	1.4. Kas eelnevalt tehtud eksperimentaalarenduse konkurentsipositsiooni ning sektori turuanalüüsi põhjal on oodatavad väljundid ja tulemused innovaatilised ja/või eristatavad juba olemasolevate lahenduste, toodete ja/või teenustega võrreldes?	Jah/ei
	1.5. Kas eeldatud siht-TVT projekti lõpus on realistlik?	Jah/ei
	Kommentaariid 1. kriteeriumi kohta.	
2. Potentsiaalne mõju, sh projekti tulemuste eeldatav mõju Eesti majandusele, ühiskonnale, avalikele poliitikatele ja/või teenustele; mõju ulatus; mõju saavutamise ja mõjuulatuse suurendamise viisid; tulemuste kommertsialiseerimise või muul moel rakendamise võimalused	2.1. Kas projekti eeldatav majanduslik ja/või ühiskondlik mõju on kirjeldatud selgelt ja arusaadavalt?	Jah/ei
	2.2. Kas projekti tulemustel on potentsiaalne mõju Eesti majandusele, ühiskonnale, avalikele poliitikatele ja/või teenustele?	Jah/ei
	2.3. Kas taotluses on selgelt kirjeldatud, kuidas see mõju saavutatakse ning milline on selle mõju ulatus?	Jah/ei
	2.4. Kas taotluses on kirjeldatud projekti tulemuste kommertsialiseerimise või muul moel rakendamise võimalusi?	Jah/ei
	Kommentaariid 2. kriteeriumi kohta.	

3. Hindamisskaala

Eeltaotluste hindamisel rakendatakse kaheastmelist mitteeristavat hindamisskaalat “jah” ja “ei”. Hinnang antakse iga suunava küsimuse juures.

4. Lävend

Eeltaotlus, mis saab 1. kriteeriumis hinnangu “jah” vastusena vähemalt neljale suunavale küsimusele ning 2. kriteeriumis vähemalt kolmele suunavale küsimusele, kvalifitseerub osalema taotluste esitamise protsessis. Eeltaotlus, mis saab hinnangu “ei” vastusena suunavale küsimusele 1.3 ja/või 2.2, ei kvalifitseeru osalema taotluste esitamise protsessis.

5. Taotluste hindamine

5.1. Hindamisprotsess

- 5.1.1. Igale taotlusele annavad põhjendatud hinnanguid ja hindeid vähemalt kaks sõltumatut retsensenti.
- 5.1.2. Ekspertkomisjon koostab igale taotlusele koondhinnangu, võttes oma hinnangute ja hinnete kujundamisel aluseks retsensentide antud hinnangud ja hinded, kuid need ei ole ekspertkomisjonile siduvad.
- 5.1.3. Ekspertkomisjon koostab koondhinnete alusel taotluste valdkondadeülese paremusjärjestuse.
- 5.1.4. Hindamisnõukogu annab igale taotlusele lõpphinnangu ja -hinde ning kinnitab taotluste valdkondadeülese paremusjärjestuse, võttes aluseks ekspertkomisjoni koondhinnangu ja taotluse koha valdkondadeüleises paremusjärjestuses ning ärakuulamise tulemused (kui asjakohane).
- 5.1.5. Võrdsete tulemustega taotluste paremusjärjestusse seadmisel lähtub hindamisnõukogu punktis 8.3 kirjeldatud põhimõtetest.

5.2. Hindamiskriteeriumid

Arendusgrantide taotluste hindamisel ning hinnangute põhjendamisel tuleb lähtuda järgmistest hindamiskriteeriumidest ning suunavatest küsimustest:

Kriteerium	Suunavad küsimused	Hindeskaala
1. Innovatsioonipotentsiaal , sh mille poolest projekti väljundid ja tulemused on uudsed; mil moel need aitavad parandada olemasolevaid lahendusi, tooteid ja/või teenuseid; konkurentsi positsiooni kirjeldus ja sektori turuanalüüs; kas projekti lähte- ja lõpp-TVT on asjakohane ja realistlik	1.1. Kas projektiidee on kirjeldatud konkreetselt ja arusaadavalt?	1–5
	1.2. Kas olemasolevate lahenduste, teenuste ja/või toodete, mille parandamisele/täiustamisele on projekt orienteeritud, analüüs on asjakohane ja piisav?	
	1.3. Kas projektiidee on originaalne (võrreldes juba olemasolevate lahenduste, toodete ja/või teenustega)?	
	1.4. Kas projektiidee on oluline, arvestades olemasolevaid lahendusi, teenuseid ja/või tooteid?	
	1.5. Kas konkurentsi positsiooni kirjeldus ja sektori turuanalüüs on asjakohased?	
	1.6. Kas seos varasema teadusliku uurimistööga, millele projektiidee tugineb, on selge ja põhjendatud?	
	1.7. Kas projekti lähte-TVT (st selle aluseks oleva uurimistöö lõpp-TVT) on piisav eesmärkide saavutamiseks?	

	<p>1.8. Kas projekti eesmärgid ja hüpoteesid on hoolikalt läbi mõeldud ja kirjeldatud?</p> <p>1.9. Kas projekti väljunditel ja tulemustel on kommertsialiseerimise ja/või sotsiaalse innovatsiooni potentsiaal (sh kas projekti oodatav lõpp-TVT on piisavalt ambitsioonikas, ent samas realistlik)?</p> <p>Kommentaariid 1. kriteeriumi kohta.</p>	
<p>2. Rakenduslikkus ja potentsiaalne mõju, sh mõju ulatus; edasised võimalikud/ vajalikud tegevused tulemuste kommertsialiseerimiseks või muul moel rakendamiseks</p>	<p>2.1. Kas projekti eeldatav majanduslik ja/või ühiskondlik mõju on kirjeldatud selgelt ja arusaadavalt?</p> <p>2.2. Kas oodatavatel tulemustel on selgelt määratletud rakendamispotentsiaal?</p> <p>2.3. Kas projektitulemustel on eeldatav positiivne mõju majandusele, ühiskonnale, avalikele poliitikatele ja/või teenustele?</p> <p>2.4. Kas taotluses on selgelt kirjeldatud, kuidas see mõju saavutatakse ning milline on selle mõju ulatus?</p> <p>2.5. Kas potentsiaalsed kliendid ja huvipooled on määratletud konkreetselt ja asjakohaselt (sh nende huvi ja võimekus tulemuste rakendamiseks on tõendatud)?</p> <p>2.6. Kas projektiidee asjakohasusele tehtud turuanalüüsi ja konkurentsiuuringu põhjal on oodatavad väljundid ja tulemused uudsed ja/või eristatavad juba olemasolevate lahenduste, toodete ja/või teenustega võrreldes?</p> <p>2.7. Kas taotluses on selgelt ja konkreetselt kirjeldatud võimalikud jätkutegevused projektitulemuste kommertsialiseerimiseks ja/või muul moel rakendamiseks?</p> <p>2.8. Kas laiemale avalikkusele kavandatud teavitustegevused on piisavad teadmussiirde toetamiseks?</p> <p>2.9. Kas eeldatud siht-TVT projekti lõpus on realistlik?</p> <p>Kommentaariid 2. kriteeriumi kohta.</p>	1–5
<p>3. Teostatavus, sh eesmärkide saavutamise realistlikkus; ressursside asjakohasus ja piisavus; kuluefektiivsus</p>	<p>3.1. Kas tulemuste saavutamine on realistlik, arvestades tööplani, valitud meetodeid ja kavandatud tegevusi, riskijuhtimise plaani ja ette nähtud aega?</p>	1–5

	<p>3.2. Kas tulemuste saavutamine on realistlik, arvestades uurimisrühma koosseisu ja pädevust ning ülesannete jaotust (uurimisrühma liikmed on juhtinud uurimisprojekte, mis on selle projektiidee aluseks, või olnud neisse kaasatud, uurimisrühma kuuluvad eri valdkondade ja rakendajate esindajad (kui asjakohane) jmt)?</p> <p>3.3. Kas tulemuste TVT saavutamine on realistlik, arvestades projektiidee aluseks oleva eelneva uurimistöö tulemuste TVT-d?</p> <p>3.4. Kas tulemuste saavutamine on realistlik, arvestades käsutada olevaid ressursse (vajaliku taristu, seadmete ja materjalide kättesaadavus, grandimaht, partneri(te) poolne kaasrahastus jmt)?</p> <p>3.5. Kas projekt on kavandatud (kulu)efektiivselt (on kavandatud nn kulude-tulude suhe)?</p> <p>3.6. Kas intellektuaal-/tööstusomandi küsimused on asjakohaselt arvesse võetud?</p> <p>Kommentaariid 3. kriteeriumi kohta.</p>	
4. Eetika	<p>4.1. Kas taotluses on piisavalt, hoolikalt ja asjakohaselt hinnatud teaduseetika nõuetest tulenevaid aspekte ning võimalikke eetilisi riske, mida tuleb arvestada projekti elluviimisel?</p> <p>4.2. Kas taotluses on kirjeldatud selge ja asjakohane tegevuskava teaduseetika nõuete täitmiseks, sh kui projekti elluviimiseks on vajalik asjaomase eetikakomitee või loomkatseprojekti loakomisjoni luba?</p> <p>Kommentaariid 4. kriteeriumi kohta.</p>	0–1
5. Andmehaldus	<p>5.1. Kas taotluses on piisavalt, hoolikalt ja asjakohaselt kirjeldatud andmete haldamise tegevusi, sh andmete säilitamist ja varundamist, kaitsmist ning andmetega seotud õiguste küsimusi, sh kas plaanitakse andmeid teha avalikult kasutatavaks (avatud teaduse põhimõtetest lähtuvalt) ning kuidas võimaldatakse andmete jagamine ja avalikustamine?</p> <p>Kommentaariid 5. kriteeriumi kohta.</p>	0–1
	<p>6.1. Kas taotluses on kirjeldatud projekti olulisust Eestile konkreetselt ja asjakohaselt?</p>	1–5

6. Olulisus Eesti majandusele, ühiskonnale, avalikele poliitikatele ja/või teenustele	6.2. Kas projekti eesmärgid võivad suurendada kultuurilist mitmekesisust, parandada elukvaliteeti, elanikkonna tervist ja/või heaolu?	
	6.3. Kas projekti tulemused võivad parandada poliitiliste otsuste tõendus põhisust ning mõjutada avalikke poliitika ja regulatsioone?	
	6.4. Kas projekti oodatavad tulemused võivad parandada ühiskonna heaolu, sidusust ja/või riiklikku turvalisust?	
	6.5. Kas projekt panustab keskkonnakaitse, keskkonnamõjude vähendamisse, säästva arengu toetamise, ressursside säästvasse kasutamisse vmt?	
	6.6. Kas projekt aitab parandada ettevõtete/organisatsioonide ja/või avalike teenuste tõhusust, (kulu)efektiivsust ja/või kvaliteeti?	
	6.7. Kas projekti eesmärgid on seotud mõne Eesti strateegiaga (TAIE strateegia, nutikas spetsialiseerumine vmt)?	
	6.8. Kas projekti viiakse ellu TA-asutuste, ettevõtete ja/või riigiasutuste koostöös?	
	6.9. Kas viisid, kuidas hinnata projekti edukust ja eesmärkide saavutamist, on kavandatud ja kirjeldatud asjakohaselt?	
	Kommentaariid 6. kriteeriumi kohta.	

6. Hindamisskaalad ja hinde kujunemine

6.1. Hindamisel antakse kõikide kriteeriumide suunavatele küsimustele vastus "jah", "osaliselt" või "ei", mis annavad vastavalt kriteeriumile allolevas tabelis toodud punktid:

Kriteerium	Suunava küsimuse vastus		
	jah	osaliselt	ei
1, 2 ja 6	0,55	0,25	0
3	0,8	0,4	0
4	0,5	0,25	0
5	1	0,5	0

6.2. Asjaomase kriteeriumi suunavate küsimuste vastuste punktid summeeritakse ja ümardatakse kriteeriumi hindeks vastavalt punktides 6.3 või 6.4 kirjeldatud hindamisskaalale.

6.3. Hindamisel kasutatakse 1., 2., 3. ja 6. kriteeriumi hindamisel üheksaastmelist eristavat hindamisskaalat:

- Suurepärase (5);
- Väga hea-suurepärase (4,5);
- Väga hea (4);
- Hea-väga hea (3,5);
- Hea (3);
- Rahuldav-hea (2,5);
- Rahuldav (2);
- Mitterahuldav-rahuldav (1,5);
- Mitterahuldav (1).

6.4. Kolmeastmelist eristavat hindamisskaalat kasutatakse 4. ja 5. kriteeriumi hindamisel:

- Sobiv (1);
- Osaliselt sobiv (0,5);
- Mittesobiv (0).

7. Lävend

Taotluse lõplik punktisumma võib olla 4 kuni 22 punkti. Taotlus, mis saab 1., 2., 3. ja/või 6. kriteeriumis vähem kui 3 punkti või saab suunava(te)le küsimus(t)ele 1.7, 2.3, 4.1, 4.2. ja/või 5.1 vastuse "ei", ei kvalifitseeru rahastamisele.

8. Üldine hinnang ja lõplik punktisumma

8.1. Taotluse lõplik punktisumma moodustub igas hindamiskriteeriumis (1–6) antud põhjendatud hinnetest. Taotluse lõpliku punktisummaga koos koostab eksperdikomisjon taotlusele lõpphinnangu, milles toob välja taotluse lõpliku punktisumma kujunemise aluseks olnud olulisemad tugevused ja puudused.

8.2. Tuginedes taotlustele antud lõplikele punktisummadele ja lõpphinnangutele, moodustab hindamisnõukogu taotluste valdkondadeülese paremusjärjestuse.

8.3. Juhul, kui arendusgrantide taotlusvooru eelarvest ei ole võimalik rahuldada kõiki lävendi ületanud taotlusi, lähtub hindamisnõukogu rahastusettepaneku tegemisel järgmistest põhimõtetest:

8.3.1. Taotlused rahuldatakse valdkondadeülese paremusjärjestuse alusel;

8.3.2. Võrdse punktisummaga taotlused seatakse paremusjärjestusse vastavalt hindamiskriteeriumides antud hinnete, lähtudes hindamiskriteeriumide järjekorrast;

8.3.3. Taotlused, mis jäävad võrdsele positsioonile pärast punktis 8.3.2 kirjeldatud tegevust, seatakse paremusjärjestusse, eelistades projekte, millesse on kaasatud projekti tulemuste rakendajate esindajad (kui asjakohane);

- 8.3.4. Taotlused, mis jäävad võrdsele positsioonile pärast punktis 8.3.3 kirjeldatud tegevust, seatakse paremusjärjestusse, eelistades valdkondade taotlusi, mis kuulub paremusjärjestuses eespool olevate taotluste seas esindamata või vähem esindatud (alam)valdkonda.
- 8.3.5. Taotlused, mis jäävad võrdsele positsioonile pärast punktis 8.3.4 kirjeldatud tegevust, seatakse paremusjärjestusse, eelistades taotleja on temast paremusjärjestuses eespool olevate taotlejate seas vähem esindatud soo esindaja.
- 8.3.6. Taotlused, mis jäävad võrdsele positsioonile pärast punktis 8.3.5 kirjeldatud tegevust ning kuuluvad rahuldatavate taotluste hulka, seatakse paremusjärjestusse loosimise teel teadusagentuuri kehtestatud korras.